

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20CoCsp/45/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8720201306
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 01. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8720201306.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a členov senátu JUDr. Daniely Babinovej a JUDr. Viery Kandrikovej v spore žalobkyne: P. K., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom P., prechodne bytom XX. H. XXX/XX, XXX XX L., zastúpenej Mgr. Ondrejom Barnom, advokátom, Zámocká 529/34, 091 01 Stropkov, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598, zastúpenému JUDr. Katarínou Hegedúšovou, advokátkou, Majerníkova 3/A, 841 05 Bratislava, o primerané finančné zadostučinenie vo výške 500,- eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Poprad č.k. 9Csp/32/2020-39 zo dňa 26.04.2022, takto

rozhodol:

- I. Potvrďuje sa rozsudok.
- II. Stranám sporu sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že:
„I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 500,- eur a to do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.
II. Žalobcovi priznáva voči žalovanému právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.“

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia okrem iného uviedol, že vo veci sp.zn. 11C/2/2016 Okresného súdu Poprad sa žalobkyňa domáhala uloženia povinnosti žalovanému, aby sa zdržal použitia Dohody o zrážkach zo mzdy a iných príjmov zo dňa 21.05.2012 ako absolútne neplatného právneho úkonu. Vo vzťahu k uplatnenému nároku mala v konaní úspech. Ukončením tohto konania bol podľa súdu prvej inštancie naplnený predpoklad úspešného uplatnenia porušenia práva alebo povinnosti umožňujúci žalobkyňu požadovať od žalovaného právo na primerané finančné zadostučinenie. Žalobkyňa s prihladením na postoj žalovaného vo veci vedenej na Okresnom súde Poprad pod sp.zn. 11C/2/2016, v ktorej spochybňoval dôvodnosť žaloby o zdržanie sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy, bola nedôvodne vystavená psychickému vypätiu a stavu právnej neistoty do doby jeho právoplatného skončenia. Tento stav vyvolal žalovaný, ktorý naformuloval dohodu o zrážkach zo mzdy a snažil sa na úkor žalobkyne bezdôvodne obohatiť, kedy dňa 04.09.2015 zaslal žalovaný zamestnávateľovi žalobkyne žiadosť o vykonanie zrážok zo mzdy, kde žiadal vykonávať mesačne zrážky zo mzdy až do úplného vyrovnania dlhu, ktorý je voči žalobkyňu vo výške 1.656,05 eura. Pokiaľ ide o výšku primeraného finančného zadostučinenia, súd prvej inštancie zohľadňujúc rôzne kritériá, a to intenzitu, časové trvanie závadného konania, satisfakčnú a sankčnú funkciu považoval za primerané, vzhľadom na všetky okolnosti prípadu finančné zadostučinenie v požadovanej výške 500,- eur.

3. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 a § 262 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

4. Proti tomuto rozhodnutiu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný z dôvodov uvedených § 365 ods. 1 písm. b), f) a h) CSP. Uviedol, že rozhodnutie vo veci 11C/2/2016 má dostatočný sankčný charakter v zmysle individuálnej a generálnej prevencie. Považoval vzhľadom na okolnosti prejednávaneho prípadu prípadne priznanú náhradu finančného zadosťučinenia (vo výške 500 eur) za neprimerane prísnu a založenú na svojvoľnom a arbitrárnom výklade práva. Pri rozhodovaní o tom či sa prizná primerané finančné zadosťučinenie a v akej výške je potrebné zohľadniť nielen úspešnosť toho ktorého účastníka, ale aj iné okolnosti, ktoré majú vplyv na konkrétny prípad. Súd prvej inštancie je povinný na skutkový prípad aplikovať ust. § 13 ods. 5 Občianskeho zákonníka v zmysle ktorého výšku náhrady súd určí s prihliadnutím na závažnosť vznikutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Požiadaval príslušný súd, aby pri posudzovaní žalobkyňou uplatneného práva posudzoval konkrétne okolnosti týkajúce sa vzťahu žalobkyne a žalovaného a pri rozhodovaní vzal do úvahy aj konanie žalobkyne, ktorá sa domáha vydania finančného zadosťučinenia napriek tomu, že sama konala v rámci kontraktáčného postupu ľahostajne, a o úver požiadala celkovo štrnásť krát. Žalobca má za to, že opätovné sankcionovanie by bolo vzhľadom na prechádzajúce konanie neprimerane prísne. V danom prípade nie je priznaním finančného zadosťučinenia naplnená jeho preventívna funkcia ani z toho dôvodu, že žalovaný v novovzniknutých spotrebiteľských úverových vzťahoch už niekoľko rokov konštatovanú neprijateľnú zmluvnú podmienku nepoužíva. Takto priznané finančné zadosťučinenie nie je možné považovať za žiadnych okolností zapríčinené a spravodlivé, pretože ide len o duplicitné uplatnenie a priznanie sumy bezdôvodného obohatenia. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Zároveň žalovaný žiadal úhradu trov konania, ktorý mu vznikli, vrátane trov odvolacieho konania.

5. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce podľa zásad upravených v ust. § 379 a nasl. CSP bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

6. V prejednávanej veci je predmetom konania nárok žalobkyne opierajúci sa o ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zákon o ochrane spotrebiteľa“), upravujúce práva spotrebiteľa žiadať primerané finančné zadosťučinenie v prípade, ak sa na súde úspešne uplatní porušenie svojho práva, a to od toho, kto za porušenie zodpovedá.

7. „Účelom finančného zadosťučinenia je dovŕšiť ochranu porušeného práva spotrebiteľa ako slabšej strany v spotrebiteľských zmluvách spôsobom, ktorý práve z tohto dôvodu vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Jediným predpokladom, ktorý citované ustanovenie zákona vyžaduje je, že spotrebiteľ, na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť, že súd judikuje v prospech spotrebiteľa konkrétny nárok z porušenia práva alebo povinnosti, napr. nárok zo zodpovednosti za škodu, z bezdôvodného obohatenia, alebo vo výroku rozsudku určí neprijateľnosť konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/389/2015). Žiadnu inú podmienku, t. j. ani podmienku, aby bol medzi stranami spor zo spotrebiteľskej zmluvy a aby spotrebiteľovi bola privedená konkrétna ujma, nevyžaduje. Zákonodarca pri uplatňovaní tohto nároku uľahčil spotrebiteľom dôkaznú situáciu, keď na rozdiel od nároku na náhradu škody (bezdôvodného obohatenia), je dôkazné bremeno na strane spotrebiteľa oveľa ľahšie, lebo odpadá problematické preukazovanie či už výšky škody, ujmy, príčinnej súvislosti alebo majetkového prospechu druhej strany. Preukazovanie skutočnej výšky utrpenej ujmy by bolo spravidla nereálne. Pokiaľ ide o rozsah finančného zadosťučinenia, neustanovuje žiadne kritériá, ktoré by bolo potrebné pri určení výšky zadosťučinenia zohľadniť. Jediným kritériom je primeranosť finančného zadosťučinenia. Bude preto vecou úvahy súdu, aby so zreteľom na všetky okolnosti každého jednotlivého prípadu, stanovil rozsah finančného zadosťučinenia.“ (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 6Cdo/127/2017 zo dňa 30.01.2019).

8. Žalobkyňa si uplatnila nárok na náhradu primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 500,- eur titulom úspešného uplatnenia (bránenia) svojich spotrebiteľských práv v spore vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp.zn. 11C/2/2016 o zdržanie sa použitia Dohody o zrážkach zo mzdy.

9. Odvolací súd je toho názoru, že v konaní pred súdom prvej inštancie bolo preukázané splnenie všetkých zákonných podmienok v zmysle ust. § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa. Tvrdenie žalobkyne o úspechu v základnom konaní bolo preukázané rozsudkom Okresného súdu Poprad č.k. 11C/2/2016-134 z 09.11.2018, ktorým súd zaviazal žalovaného povinnosťou zdržať sa použitia Dohody o zrážkach zo mzdy a iných príjmov zo dňa 21.05.2012 uzavretej medzi žalobkyňou a žalovaným k zmluve o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX zo dňa 21.05.2012 uzavretej medzi žalobkyňou a žalovaným. Okresný súd v tejto veci konštatoval, že žalobkyňa nemala realnu možnosť odmietnuť uzatvorenie dohody o zrážkach zo mzdy pri uzatváraní úverovej spotrebiteľskej zmluvy, keďže nebola poučená o tom, aký úkon podpisuje. Bola nútená podrobiť sa vykonávaným zrážkam bez možnosti zabránenia ich výkonu. Okresný súd nepovažoval predformulovaný súhlas spotrebiteľa, formálne dosiahnutý štandardnou zmluvnou podmienkou za žiadnych okolností za náležitý a individuálny prejav vôle spotrebiteľa s úkonom, na ktorý sa tento výslovne vyžaduje. Dospel k záveru, že uzatvorená dohoda o zrážkach zo mzdy a iných príjmov je absolútne neplatný právny úkon.

10. Za stavu, keď rozsudkom č.k. 11C/2/2016-134 z 09.11.2018 došlo k vyhovneniu žaloby v dôsledku prijatého záveru okresného súdu, že dohoda o zrážkach zo mzdy a iných príjmov je absolútne neplatná pre jej nemožnosť individuálneho dojednania pre žalobkyňu ako spotrebiteľa, pričom tento rozsudok nadobudol právoplatnosť, sa odvolací súd stotožnil so súdom prvej inštancie, že v tejto veci základ nároku je daný. Bol naplnený predpoklad úspešného uplatnenia porušenie práva alebo povinnosti umožňujúci žalobkyni požadovať od žalovaného právo na primerané finančné zadosťučinenie.

11. Z hľadiska výšky priznávaného primeraného finančného zadosťučinenia musí odôvodnenie priznanej výšky byť presvedčivé. Výška primeraného finančného zadosťučinenia podľa Zákona o ochrane spotrebiteľa spočíva na voľnej úvahe súdu, ktorá nemôže byť svojvoľná. Pri stanovení výšky treba vychádzať zo závažnosti porušenia práv, povinností, z okolností tak na strane žalobkyne ako aj žalovaného, okolností, za ktorých došlo k porušeniu práv, povinností. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia nemôže slúžiť na finančné obohatenie sa žalobkyne, resp. na kompenzáciu jej majetkovej škody, ale v danom prípade musí zostať na úrovni a vo funkcii účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany.

12. Kritériom kvantifikácie nároku by mali byť podľa odvolacieho súdu najmä okolnosti, za ktorých k porušeniu došlo, ich dosah na sféru individuálnych preferencií spotrebiteľa, ako aj závažnosť porušenia práv spotrebiteľa. Konkrétna výška priznaného finančného zadosťučinenia musí zohľadňovať skutkové okolnosti danej veci a spĺňať požiadavku primeranosti.

13. Základom pre určenie sumy peňažného zadosťučinenia je primeranosť a súd túto sumu určí na základe vlastnej úvahy. Je teda posudzovaná podľa subjektívnej povahy a zohľadňuje všetky skutočnosti, čo viedli spotrebiteľa k podaniu žaloby o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Tak to bolo aj v prejednávanej veci, keď súd prvej inštancie považoval za adekvátnu a primeranú výšku finančného zadosťučinenia sumu 500,- eur. Je zrejmé, že žalobkyňa s prihliadnutím na postoj žalovaného vo veci vedenej na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 11C/2/2016, v ktorej žalovaný spochybňoval dôvodnosť podanej žaloby, bola dlhodobo nedôvodne vystavená stavu právnej neistoty a to až do právoplatného skončenia uvedeného konania. Pritom je zrejmé, že tento stav vyvolal žalovaný, ktorý naformuloval neplatnú dohodu o zrážkach zo mzdy a iných príjmov. Následne použitím neplatnej dohody o zrážkach zo mzdy požiadaval zamestnávateľa žalobkyne o vykonávanie zrážok zo mzdy celkovo vo výške 1.656,05 eura. Podľa názoru odvolacieho súdu je suma potencionalného bezdôvodného obohatenia ešte vyššia, započítajúc poplatok za poskytnutie úveru 242,- eur, ktorý rozhodne nie je primeraný. Suma 500,- eur tak predstavuje približne tretinu výšky bezdôvodného obohatenia, o ktoré by sa žalovaný obohatil od žalobkyne, ak by nepodala žalobu.

14. V dôsledku konania žalovaného bola žalobkyňa nielenže vystavená bezprostredne hroziacej majetkovej ujme, nad rámec uvedeného bola nútená chrániť svoje práva súdnou cestou. Nie je snáď ani potrebné pripomínať, že súdne konania sú stresujúcim zážitkom, vyplývajúcim z obáv z výsledku sporu, či možnosti vzniku ďalšej majetkovej ujmy v podobe náhrady trov konania protistrane, v prípade neúspechu v konaní. Spotrebiteľ, teda žalobkyňa, nie je povinná preukázať ujmu, ktorá jej vznikla, pretože zákon č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa priznáva právo na finančné zadosťučinenie už vtedy, keď k porušeniu práva alebo povinnosti dôjde. Žalobkyňa sa v tomto prípade úspešne domohla svojho práva, a teda boli splnené všetky zákonné predpoklady pre priznanie finančného zadosťučinenia.

15. Za stavu, že cieľom existencie inštitútu finančného zadostučinenia je okrem iného mať reálny a efektívny odradzujúci účinok vo vzťahu k dodávateľovi od recidívy a na upustenie od porušovania spotrebiteľských práv, odvolací súd konštatuje, že priznaná suma finančného zadostučinenia 500,- eur je postačujúca.

16. Judikatúra súdov, vrátane európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porovnaj rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29.05.1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997 - III.). Odvolací súd preto so zreteľom na vyššie uvedené nepovažoval za potrebné zaoberať sa aj inými odvolacími námietkami.

17. Z týchto dôvodov odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle ust. § 387 ods. 1, 2 CSP.

18. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že žalobkyňa bola úspešná, no v priebehu odvolacieho konania jej žiadne preukázateľné trovy nevznikli a žalovanému ako procesne neúspešnej strane nárok na náhradu trov odvolacieho konania nevznikol. Odvolací súd vychádza z čl. 17 Základných princípov CSP zakotvujúceho procesnú ekonomiu. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s ust. § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy konania nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho konania.

19. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom.

Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).